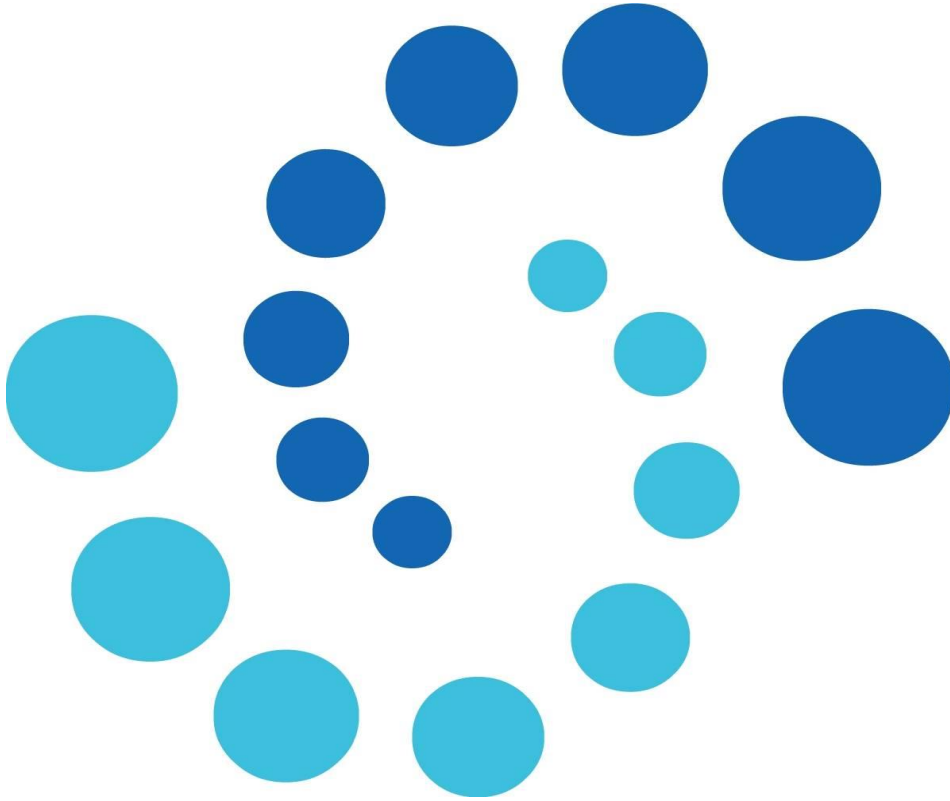

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

The Journal of Limitless Education and Research

Aralık 2016
Cilt 1, Sayı 1

December 2016
Volume 1, Issue 1

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi
Aralık 2016, Cilt 1, Sayı 1
The Journal of Limitless Education and Research
December 2016, Volume 1, Issue 1

Sahibi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi,
Türkiye

Owner

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi,
Türkiye

Editör

Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Editor in Chief

Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Bölüm Editörleri

Dil Eğitimi

Dr. Süleyman Erkam SULAK
Dr. Serpil ÖZDEMİR

Language Education

Dr. Süleyman Erkam SULAK
Dr. Serpil ÖZDEMİR

Fen Eğitimi

Dr. Yılmaz KARA

Science Education

Dr. Yılmaz KARA

Matematik Eğitimi

Dr. Burçin GÖKKURT
Dr. Neslihan USTA

Mathematics Education

Dr. Burçin GÖKKURT
Dr. Neslihan USTA

Sosyal Bilgiler Eğitimi

Dr. Ayşegül TURAL

Social Studies Education

Dr. Ayşegül TURAL

Sınıf Eğitimi

Dr. Muamber YILMAZ
Dr. Yasemin KUŞDEMİR

Primary Education

Dr. Muamber YILMAZ
Dr. Yasemin KUŞDEMİR

Eğitim Bilimleri

Dr. Sema SULAK
Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI

Educational Sciences

Dr. Sema SULAK
Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI

Eğitim Teknolojisi

Dr. Ayşe Derya IŞIK

Educational Technology

Dr. Ayşe Derya IŞIK

Güzel Sanatlar Eğitimi

Dr. Seçil KARTOPU

Arts Education

Dr. Seçil KARTOPU

Dil Uzmanı

Dr. Serpil ÖZDEMİR

Philologist

Dr. Serpil ÖZDEMİR

Yabancı Dil Sorumlusu

Dr. Tuğba UYGUN

Foreign Language Specialist

Dr. Tuğba UYGUN

İletişim

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği
74100 BARTIN - TÜRKİYE
e-posta: editor@sead.com.tr

Contact

Limitless Education and Research Association
74100 BARTIN - TURKEY
e-mail: editor@sead.com.tr

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda
iki kez yayımlanan hakemli bir dergidir.

Journal of Limitless Education and Research
(J-LERA) is a refereed journal that is published
twice a year.

Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

The responsibility lies with the authors of papers.

Kapak: Dr. Ayşe Derya IŞIK

Sınır Sız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 1, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 1, Issue 1

Yayın Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

- Prof. Dr. Ahmet ARIKAN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN, Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet KIRKKILIÇ, Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet SABAN, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Bilgin Ünal İBRET, Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Cemal TOSUN, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Emine KOLAÇ, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN, Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Hayati AKYOL, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin ALKAN, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. M. Fatih TAŞAR, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Recai DOĞAN, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Safure BULUT, Orta Doęu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Salih ÇEPNİ, Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ, İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Bahri ATA, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Emre ÜNAL, Ömer Halisdemir Üniversitesi
Doç. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma Susar KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Kubilay YAZICI, Ömer Halis Demir Üniversitesi
Doç. Dr. Neşe TERTEMİZ, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Tolga GÜYER, Gazi Üniversitesi

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 1, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 1, Issue 1

Hakem Kurulu (Review Board)

- Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Muammer Yılmaz, Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin UYSAL, Kastamonu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK, Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR, Kırıkkale Üniversitesi

Değerli Okuyucular,

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği kuruluşunun ilk yılında, “Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD)” adıyla dergi yayınlama kararı almıştır. Derginin öncelikli amacı, sınırsız eğitim ve araştırma anlayışıyla eğitimin tüm yönlerine hem bilimsel hem de uygulamaya yönelik katkı sağlamaktır. Bu süreçte bilimsel araştırma ve çalışmalar yapmak, eğitimde teori ve uygulamayı birleştirmek, kuramsal ve uygulamalı bilgileri alanda kullanmak, yorumlamak, yeni bilgiler üretmek ve bunları yayınlamak önemlidir. Güçlü bir eğitim yapısı oluşturmak, eğitimin niteliğini ve verimliliğini artırmak için nitelikli yayınlar yapmak gerekmektedir.

Bu anlayışla hazırlanan Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisinin amacı;

- *Eğitim alanında uluslararası düzeyde nitelikli yayınlar yapmak,*
- *Eğitim alanını geliştirecek bilimsel araştırma ve çalışmalara öncelik vermek,*
- *Eğitimde yeni yöntem ve teknikleri içeren bilimsel çalışmaların yayılmasını desteklemek,*
- *Nitelikli yayınlarla eğitim biliminin gelişmesine ve niteliğinin artmasına katkı sağlamak,*
- *Okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise, yükseköğretim ve yaygın eğitim kurumlarda eğitim-öğretim sürecinin geliştirilmesine çalışmak,*
- *Nitelikli ve donanımlı, mesleğindeki yenilikleri ve gelişmeleri izleyen, çağdaş bilimin gerektirdiği ölçütlere uygun öğretmenler yetiştirmeye katkı sağlamak,*
- *Bilimsel araştırmaların sonuçlarının okullarda uygulanabilir olduğunu göstererek öğretmenlerde mesleki gelişimi sağlamak,*
- *Sınırsız eğitim ve araştırma hakkında öğrenci, okul ve öğretmenlere farkındalık kazandırmak,*
- *Ülkemizde tarih, güzel sanatlar, kültür, çevre, doğal zenginliklerin gelişmesine katkı sağlayacak eğitim içerikli çalışmaları yayınlamak, olarak belirlenmiştir.*

Aralık 2016’da ilk sayısı okuyucularla buluşan Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi’nde (SEAD) eğitimin bugününe ve geleceğine ışık tutacağına inanılan araştırmalara ve bilimsel makalelere yer verilmiştir.

Derginin, eğitim alanına önemli açılım ve katkılar getirmesini diliyoruz.

Başarı dileklerimizle ve saygılarımızla,

SINIRSIZ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 1, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 1, Issue 1

İÇİNDEKİLER

Firdevs GÜNEŞ

Bilgiden Beceriye Sınırsız Eğitim

Limitless Education from Knowledge to Skill

1-19

Ayşe Derya IŞIK

Mobil Öğrenmeden Sınırsız Öğrenmeye

From Mobile Learning to Limitless Learning

21-31

Serpil ÖZDEMİR

Beşinci Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Öyküleyici ve Bilgilendirici Metinlerin Okunabilirlik Durumu

Readability Status of Narrative and Informative Texts in Fifth Grade Turkish Textbook

33-46

Yasemin KUŞDEMİR

Okuduğunu Anlamada “Tahmin Etme” Stratejisinin Rolü

The Role of ‘Prediction Strategy’ in Reading Comprehension

47-63

Muamber YILMAZ, Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Songül AKLAR

Öğretmen Olmanın Standartları

The Standards for Becoming a Teacher

65-79

Seçil KARTOPU

Türkiye’de Görsel Sanatlar Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmalarının Betimsel İncelemesi

Investigation of Post Graduate Dissertation Workouts Made in Visual Arts in Turkey

81-98

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi
Cilt 1, Sayı 1, 21-31
The Journal of Limitless Education and Research
Volume 1, Issue 1, 21-31

Mobil Öğrenmeden Sınırsız Öğrenmeye

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Bartın Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

aysederya@bartin.edu.tr

Özet:

Günümüz teknolojik gelişmeleri günlük hayatımızı etkilediği gibi aynı zamanda eğitim ortamlarını da etkilemiştir. Geliştirilmiş olan araçlar özellikle küçük olmaları, kablosuz internet erişimine sahip olma gibi özellikleri sayesinde öğrenen kişiye hareketlilik sağlamıştır. Öğrenen istediği yerde, istediği zaman, istediği bilgileri istediği kadar öğrenme imkânına kavuşmuştur. Bu açıdan mobil teknolojilerin bireyler için sınırsız öğrenme ortamları sağladığı görülmektedir. Bunun için bireyin istekli olması ve merak etmesi yeterlidir çünkü mobil teknolojiler ile öğrenenler için çok farklı ortamlar oluşturulmuştur. Bu çalışmada sınırsız öğrenmenin mobil öğrenme ile desteklenmesi değerlendirilmiştir. Mobil öğrenmenin sınırsız eğitime yaptığı katkılar Fiziksel, Bilişsel ve Sosyal Destek olarak sınıflandırılarak açıklanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Teknoloji, Mobil öğrenme, Sınırsız öğrenme, Beceri, Katkı.

From Mobile Learning to Limitless Learning

Abstract:

Today's technological developments affect not only our everyday life, but also the educational environment. The improved tools give the mobility to the learners thanks to their features like smallness, wireless internet access. The learners gained the opportunity to learn wherever they want, whenever they want and as much as they want desired information. In this respect, mobile technologies seem to provide limitless learning environments for individuals. It is enough for the individual to be willing and curious, because mobile technologies have created very different environments for learners. In this study, it is evaluated that limitless learning is supported by mobile learning. It is explained that contributions of mobile learners to limitless learning are classified as Physical, Cognitive and Social Support.

Keywords: Technology, Mobile learning, Limitless learning, Skill, Contribution.

1. Giriş

1970’li yıllardan itibaren geliştirilen pozitron emisyon tomografi (PET) ve fonksiyonel manyetik rezonans (fMRI) gibi araçlar sayesinde beynin yapısı ve çalışma biçimi görüntülenmiş (Jensen, 2008, 3), nörobilimciler insanların zihinsel işlevlerini ve aktivitelerini izleme imkânına kavuşmuştur (Andreasen, 2011, 80). Bu gelişmeler beyin ve öğrenme alanı ile ilgili yapılan araştırmaların artmasına ve elde edilen sonuçların eğitim ortamlarına aktarılmasına neden olmuştur. Güneş (2007, 1), OECD’nin 1999 yılından bu yana “eğitimciler beynini değiştirmek istediği öğrencinin beynini tanımıyor” görüşünden hareketle beyin araştırmalarını desteklediğini, bu yönde hazırladığı “Beyni Anlamak ve Yeni Öğrenme Bilimlerine Doğru” projesini başlattığını belirtmektedir. Bu projelerin sonuçları doğrultusunda geleceğin bireylerinde bulunması gereken beceriler; düşünme ve sorgulamayı içeren Zihinsel Beceriler, iletişim becerileri, bilgiye ulaşma ve kullanma becerilerini içeren Bireysel Beceriler, başkaları ile iyi ilişkiler kurma, işbirliği yapma, çatışmaları çözme ve yönetme becerilerini içeren Sosyal Beceriler ve karar verme, seçme, amaçlarını belirleme ve gerçekleştirme, ihtiyaçlarını, ilgilerini, haklarını ifade etme ve savunma becerilerini içeren Zihinsel Bağımsızlık Becerileri olarak sıralanmıştır (OECD, 2005, aktaran Güneş, 2007, 10).

OECD (2005, 10-11) anahtar beceriler içerisinde Etkileşimli Araçların Kullanımı becerisini de almıştır. Bu yetkinlik kategorisi; etkileşimli dil, sembol ve metinlerin kullanım becerisini, etkileşimli bilgi ve haber almayı kullanma becerisini ve etkileşimli teknolojileri kullanma becerilerini kapsamaktadır. Bu anahtar beceriler, günlük hayatta da kendisini göstermeye başlamıştır. BBC’nin (2012) haberine göre 244 yıllık geçmişiyle dünyanın en uzun süreli referans kaynağı olarak nitelendirilen Britannica Ansiklopedisinin basımı durdurulmuş yalnızca dijital ürünlere yoğunlaşma kararı alınmıştır. Aynı haberde piyasa araştırmalarının birçok okuyucunun alışkanlıklarını değiştirerek kitap, dergi ve gazeteleri dijital cihazlar üzerinden okumaya başladıklarına işaret ettiği vurgulanmaktadır. OECD (2009; 24) ise el yazısı, basılı ya da elektronik biçimlerin herhangi birinde hazırlanmış metinleri yazılı metin kabul etmekte ve okuma başarısının ölçüldüğü testlerde basılı ve elektronik metni de kullanmaya başlamıştır. Bu durum dijital okuma olarak tanımlanan ekran okumanın günümüzde ve gelecekte ne derece önemli olduğunu işaret etmektedir.

Teknolojik araçlardaki gelişmeler de ekran okumanın gelişmesine neden olmuştur. Günlük hayatı oldukça etkileyen teknolojik araçlar, insanların günlük hayatının büyük bir

bölümünü ekrana bağımlı olmasını ve gün içinde büyük bir zamanını ekran okumaya ayırmasını sağlamıştır. Bu bağımlılığın oluşmasının en büyük nedenlerinden bir tanesi teknolojik araçların küçülmeleridir. Taşınabilir hale gelen teknolojik araçlar istenilen yerde istenilen zamanda bilgiye ulaşılmasına izin vermektedir. Bundan dolayıdır ki Walker (2006, 2) teknolojik araçların daha küçük, daha kişisel, ulaşılabilir ve güçlü hale gelmesinin mobil toplumu desteklediğini ileri sürmektedir. Bu teknolojik gelişmeler, hayatımızı etkilediği kadar eğitim ortamlarını da etkilemiştir. Sözü edilen teknolojik araçlar, taşınabilirlik özellikleri, ilgi çekici olması, bilgiye ulaşmada yer ve zaman bağımsızlığı kazandırması gibi özelliklerinden dolayı eğitim ortamlarında da kullanılmaya başlanmıştır. Bu durum mobil öğrenme kavramının hayatımıza girmesine sebep olmuştur.

Winters (2006, 4) mobil öğrenme ile ilgili tanımlamaların 4 kategoriye ayrıldığını belirtmektedir; Teknoloji merkezli tanımlamalar, E-öğrenme ile ilişkili tanımlamalar, Formal eğitimi destekleme ile ilişkili tanımlamalar, Öğrenen merkezli tanımlar. Bu kategoriler dikkate alınarak mobil öğrenme şu şekillerde tanımlanabilmektedir:

Teknoloji merkezli tanımlamalar: Literatürde sıklıkla karşılaşılan bu tanımlarda mobil öğrenme PDA, cep telefonu, iPod, taşınabilir PlayStation gibi bir mobil araç kullanarak öğrenme olarak görülmektedir (Winters, 2006, 4). Floro (2011, 1) bu araçları laptop, tablet bilgisayar, akıllı telefon ve telefon olarak sıralamaktadır.

E-öğrenme ile ilişkili tanımlamalar: Elektronik araçların öğrenme ortamlarında kullanılmasıyla birlikte elektronik öğrenme (e-öğrenme) kavramı hayatımıza girmiştir. Bu tanımlarda mobil öğrenme ile e-öğrenme arasında ilişki kurulmakta, mobil öğrenme, e-öğrenmenin uzantısı olarak tanımlanmaktadır. 2000'li yıllardan itibaren mobile öğrenme ile ilgili literatürün her geçen gün arttığını belirten Pieri ve Diamantini'nin (2009; 184) Hoppe, Joner, Millard, and Sharples'tan (2003) aktardığına göre e-öğrenme sadece elektronik kaynaklardan yapılan öğrenmeyi tanımlarken mobil öğrenme (m-öğrenme) mobil araçlar ve kablosuz aktarma yöntemleri ile yapılan e- öğrenme olarak tanımlanmaktadır.

Formal eğitimi destekleme ile ilişkili tanımlamalar: Bu tanımlamalarda formal eğitim genellikle yüz yüze öğretim ya da basmakalıp anlatım olarak tanımlanmaktadır. Mobil öğrenme tanımlanırken daha çok kişisel, içeriğe dönük, yapılandırılmış olduğundan bahsetmek gerekmekte, bundan dolayı formal yerine informal eğitimle ilişkisi vurgulanmaktadır (Traxler, 2007, 1). Wishart (2009, 266) mobil öğrenmenin informal ve yaşam boyu öğrenme ile öğrenme

öğretme desteği olarak kullanımının daha yaygın olduğunu belirtmektedir. Attewell (2004,13) mobil öğrenmenin geleneksel ders ya da kursları zenginleştirmek, canlandırmak ve çeşitli eklemeler yapmak için kullanılabileceğini belirtmektedir.

Öğrenen merkezli tanımlar: Yapılan çalışmalarla mobil öğrenme tanımlarında araçların hareketliliği değil öğrenci hareketliliği üzerinde durulması gerekliliği ortaya konmuştur. Mobil Öğrenme kablosuz teknolojilerin kullanımı ile herhangi bir yerde ve herhangi bir zamanda bilgi ve öğrenme materyallerine erişime izin vererek öğrenenlerin öğrenme zamanları ve yerleri üzerinde kontrol sahibi olmalarını sağlar (Ally, 2009, 1). Bu kontrol sadece yer ve zamanla sınırlı değildir. Bireyler ne öğrenmek istediklerine de kendi yaşantıları, ihtiyaçları ve kültürleri doğrultusunda karar vererek kendi gelişimlerini sağlayabilirler. Her yerde, her zaman ve kişiselleştirilmiş öğrenmeye izin vermesi açısından mobil öğrenme eşsizdir (Attewell, 2004, 13). Bu özelliklerinden dolayı mobil öğrenme öğrenen merkezli olarak tanımlanmaktadır (Crompton, 2013, 11).

Yapılan tanımlardan mobil teknolojilerin bireyler için sınırsız öğrenme ortamları sağladığı görülmektedir. Bunun için bireyin istekli olması ve merak etmesi yeterlidir. Mobil öğrenmenin, öğrenene hareketlilik getirdiği yadsınamaz bir gerçektir. Sawaya ve Hartman (2014, 104-105) Mobil Öğrenme Çalıştay'ında yaptıkları sunumda "Mobility" kavramını açıklarken; Fiziksel Hareketlilik (Physical Mobility), Bilişsel Hareketlilik (Cognitive Mobility) ve Sosyal Hareketlilik (Social Mobility) kavramlarını kullanmaktadırlar. Bir kişinin cihazını iki ya da daha fazla fiziksel ortam arasında hareket ettirmesini Fiziksel Hareketlilik; bireyin dikkatinin, ilgisinin ve düşüncelerinin farklı başlıklar, aktiviteler, amaçlar, uygulamalar, cihazlar arasında hareket etmesini Bilişsel Hareketlilik; bireyin fiziksel olarak yüz yüze iletişim halinde olduğu sosyal ortamın ve sanal olarak iletişimde bulunduğu sosyal ortamın bir arada olmasını Sosyal Hareketlilik olarak açıklamaktadırlar (Sawaya ve Hartman, 2014, 104-105).

Görüldüğü gibi mobil öğrenme hareketli ve kablosuz bağlantı özelliğine sahip teknolojik araçlara ihtiyaç duymakta, öğrenen merkezli olarak eğitimi destekleme gibi özelliklere sahiptir. Bu özellikler sınırsız eğitimi nasıl desteklemektedir? Sınırsız eğitime katkıları nelerdir? Bu konudaki araştırmalarda hangi sonuçlara ulaşılmıştır?

2. Mobil Öğrenmenin Sınırsız Eğitime Destekleri

Bu çalışmada mobil öğrenmenin sınırsız öğrenmeye sağladığı katkılar Fiziksel, Bilişsel ve Sosyal Destek olarak sınıflandırılarak açıklanmıştır.

2.1. Fiziksel Destek

Mobil araçlar bireylere fiziksel mekânlar arasında hareket imkânı sağlamaktır. Bu sayede öğrenen, istediği yerde ve istediği zamanda öğrenme imkânına kavuşmaktadır. Fakat bu hareket imkânı mobil aracın şarj durumu ve kablosuz erişim imkânıyla sınırlanmaktadır. Bilinmektedir ki mobil araçların şarjları 2 ila 6 saat arasında değişmektedir. Bu süre sonunda araçlar elektrik kaynağına ihtiyaç duyacaktır. Bunun yanında kablosuz iletişim için bir modeme ya da sim kartına ihtiyaç duyulmaktadır. Modemlerin kablosuz iletişim mesafeleri oldukça kısıtlıyken, sim kartları GSM operatörlerinin sağladığı imkânlar sınırında oldukça geniş alanda kullanılabilir. Mobil araçlar bireylere fiziksel mekânlar arasında hareket imkânı sağlamaktır. Bu sayede öğrenen, istediği yerde ve istediği zamanda öğrenme imkânına kavuşmaktadır. Fakat bu hareket imkânı mobil aracın şarj durumu ve kablosuz erişim imkânıyla sınırlanmaktadır. Bilinmektedir ki mobil araçların şarjları 2 ila 6 saat arasında değişmektedir. Bu süre sonunda araçlar elektrik kaynağına ihtiyaç duyacaktır. Bunun yanında kablosuz iletişim için bir modeme ya da sim kartına ihtiyaç duyulmaktadır. Modemlerin kablosuz iletişim mesafeleri oldukça kısıtlıyken, sim kartları GSM operatörlerinin sağladığı imkânlar sınırında oldukça geniş alanda kullanılabilir.

Öğrenmenin fiziksel mekândan bağımsız olması yani öğrenenin istediği yerden öğrenme imkânının olması okul binalarına ve öğretmenlere ihtiyaç duyulmadığı anlamına gelmemektedir. Bu durum bilgisayar destekli öğrenme ilk gündeme geldiği günlerde öğretmenlik mesleği ile ilgili yaşanan bir tartışmaya benzemektedir. Hızal (1984, 398) yaptığı araştırmada öğretmenlerin bilgisayarlara dayalı öğretimde kendilerinin işlevsiz kalacağı gibi temelsiz kanılara sahip bulunduğunu belirtmektedir. Hatta bu tartışmanın aradan geçen neredeyse 30 yıla rağmen günümüzde hala devam ettiği görülmektedir (Güçlü, 2013). Oysaki teknolojik araçların eğitimde kullanılması ile öğretmenlerin rollerini değiştirmekle birlikte onlara yeni sorumluluklar da yüklenmektedir. Öğretmenlerin bu araçları kullanma becerisi, bu araçlarla öğrenmeyi destekleme becerisi gibi yeni becerilere sahip olması ve kendilerini geliştirmesi gerekmektedir.

Mobil öğrenme bireye televizyondan, telefondan, bilgisayardan ve daha birçok araçtan öğrenme fırsatı tanımaktadır. Bunun için öğrenenin günlük hayatını eğlence, ders çalışma, dinlenme gibi zaman dilimlerine ayırmasının ve öğrenmenin sadece ders çalışma zamanıyla sınırlandırılmasının önüne geçmektedir. Mobil öğrenme sayesinde eğlence ve dinlenme zamanlarında da bu araçlarla etkileşime girildiğinden öğrenme devam etmektedir. Böylece gün içinde öğrenmeye ayrılan zaman artmaktadır.

2.2. Bilişsel Destek

Mobil araçlar, internet sayesinde öğrenene çok fazla miktarda bilgiye ulaşma imkânı sağlamaktadır. Özellikle ihtiyaç duyulduğu anda bilgiye ulaşılmasına imkân sağlanmaktadır. Bu kadar çok bilgiyi yanımızda basılı formatta taşımamız ve ihtiyaç duyduğumuz anda bilgiyi aramamız imkânsız bir durumdur. Bunun yanında basılı öğrenme materyallerinde sadece metin, resim, şekil ve grafik gibi öğeler kullanılabilirken mobil öğrenmede hareketli görseller, videolar, ses ve bağlantılar gibi öğeler de kullanılmaktadır. Bu da bir dakikada aktarılan bilgi düzeyini arttırmaktadır.

Mobil öğrenme ortamlarında kullanılan bağlantılar, öğrenenin bilgileri dallanmalı bir yapıda öğrenmesine imkân tanımaktadır. Bağlantıya tıklandığında başka bilgilerle ulaşılabilen derinlemesine öğrenme gerçekleşebilmektedir. Basılı metinde ise verilen bilgilerin seçilmesi, sıralanması, sunulması, yorumlanması, değerlendirilmesi, yani metnin mantıksal yapısını yazar belirlemektedir (Güneş, 2012b, 4). Bu bakımdan öğrenen basılı materyalden sadece yazarın verdiği bilgiyi almak durumunda kalmaktadır. Bağlantıların kullanılmasıyla birey neyi, hangi sırayla ve ne kadar derinlemesine öğreneceğine yazardan bağımsız olarak kendisi karar verebilmektedir. Fakat bu bağlantılar Karadeniz'in (2006) "kaybolma" olarak tanımladığı durumun oluşmasına sebep olabilmektedir. Birey dallanmış bir yapı gösteren bu bağlantılar arasında gezinirken hangi sayfada olduğunu karıştırabilmekte, ihtiyaç duyduğu bilgiye ulaşmadan farklı konulara kayabilmekte yani bağlantılar arasında kaybolabilmektedir (Işık, 2013, 402).

Güneş (2012b, 5) özellikle tam okumada öğrencinin zihninin yazarın sunduğu bilgilerden hareketle düşünceler oluşturduğunu yani yazarın, öğrencinin düşünce oluşturma sürecine ve oluşturduğu düşüncelere yön verdiğini, böylece öğrencinin zihin yapısının yazara bağımlı ilerlediğini ve geliştiğini belirtmektedir. Mobil öğrenmede bilgi almak için ulaşılan birçok sayfada konu okunarak yazarın düşüncelerine, yorumlar okunarak bu konu ile ilgilenen diğer kişilerin fikirlerine erişilebilmektedir. Bu durum etkileşimli okumayı sağlamaktadır. Aynı zamanda yazarın ileri sürdüğü düşünceleri farklı bakış açılarıyla eleştirmeyi, yazıdaki düşüncelerin doğruluğunu değerlendirmeyi de beraberinde getirir.

Fazla miktarda bilgiye ulaşma, bağlantılar sayesinde öğrenene öğrenmesine yöne verme, kendi öğrenmesinin sorumluluğunu alma, etkileşimli okuma sayesinde yazarın yönlendirmesinin dışına çıkabilme imkânı sağlayan mobil öğrenmenin "başkasına bağımlı

olmaksızın okuma, yazma, çeşitli materyal ve araçları kullanma becerilerinden başlayan, öğrenmesinden sorumlu olma, kendini yönetme, öğrendiklerini sorgulama ve zihnini geliştirme gibi geniş bir kapsamda ele alınan zihinsel bağımsızlık becerilerini (Güneş, 2012a, 8-9)" geliştirilebileceği düşünülmektedir.

Mobil öğrenmenin bir diğer önemli ögesi de ekran okuma becerisidir. Ekran okuma basılı materyalden okumadan farklıdır. Güneş (2014, 358) ekran okumada sayfanın görünen kısmının sürekli değiştiğinden metnin tamamını görememenin, başlıklar arasındaki hiyerarşiyi algılayamama gibi problemlere neden olabileceği gibi zihnin ekranda görünen bilgilerle kaybolan bölümler arasındaki bilgiyi birleştirmek ve anlamak için daha fazla çaba sarf etmesi gerektiğini belirtmektedir. Ekran üzerinden seçmeli ve tam okuma yapılmaktadır (Güneş, 2010, 17). Seçmeli okumada bilgiler parça parça alınır, birleştirilir, tahminler yapılır. Bunun yanında ekran okumada metin içinde kullanılan resim, şekil, grafik, video, ses ve bağlantılar sayesinde geniş bilgi sunmaktadır. Bu durum ise ekran okumada çalışma gücünün %30 azalmasına neden olur (Güneş, 2010,1).

2.3. Sosyal Destek

Sosyal ortamlar öğrenenin fiziksel olarak bulunduğu ortamı tanımlarken sanal olarak bulunduğu ortamı da tanımlayabilmektedir. Sanal ortamlarda "bulunma" yı Karasar (1999; 152) "sanal bir dünyada veya başka bilgisayar uygulamasında, bir görevi yerine getirecek şekilde, zihinsel olarak odaklaşabilmek" olarak tanımlamaktadır. Birey her iki ortamda da bulunabilmektedir. Fakat ortamların birinde birey fiziksel olarak bulunurken diğerinde zihinsel olarak bulunmaktadır. Aynı şekilde bu ortamlarda başka bireyler de bulunmaktadır. Öğrenen diğer bireylere işbirliği halinde bulunabilmektedir. Bir öğretmen öğrenme için işbirlikli yöntemleri ya da grup çalışmalarını kullanacaksa beraberinde gelen bazı problemleri de düşünmek zorundadır. Öğrenciler nerede bulaşacak, veliler buna izin verecek mi... gibi problemler öğretmenlerin bu yöntemleri daha az tercih etmesine neden olmaktadır. Sanal ortamda işbirliği için herhangi bir ek çaba harcanmasına gerek yoktur, ortam hazırdır. Bu durum öğrenenler arasında daha fazla işbirliği yapılmasını desteklemektedir.

3. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sınırsız öğrenmenin doğasında bireysel özelliklere ve ihtiyaçlara dayalı, yer, zaman ve mekândan bağımsız öğrenme bulunmaktadır. Eğitim ortamlarında ve bu ortamları dışında öğrenmeye hevesli bireylere gerekli ortamlar sağlanmalıdır. Teknolojik araçların küçülmesi ve

hareketlilik sağlanması mobil öğrenmenin gündeme gelmesine neden olmuştur. Mobil öğrenmenin öğrenene hareket imkanı sağlanması, öğrenen merkezli öğrenmeyi desteklemesi gibi özellikleri sayesinde sınırsız öğrenmeyi çok farklı açılardan destekleyeceği düşünülmektedir. Bu çalışmada mobil öğrenmenin sınırsız öğrenmeye destekleri Fiziksel, Bilişsel ve Sosyal destek olarak sınıflandırılmış ve tartışılmıştır.

KAYNAKLAR

- Ally, M. (2009). *Mobile Learning: Transforming the Delivery of Education and Training* (Ed. Mohammed Ally). Canada: Marguis Book Printing.
- Andreasen, N. C. (2011). *Yaratıcı Beyin Dehanın Nörobilimi*. (4. Bs). (Çev. Kıvanç Güney). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- BBC (2012). *Encyclopedia Britannica Yalnızca Dijital Olacak*. <http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2012/03/120314_encyclopedia.shtml>. (Son Erişim: 08.11.2016).
- Crompton, H. (2013). A Historical Overview of M-Learning: Toward Learner-Centered Education. In *Handbook of Mobile Learning* (Eds. Zane L. Berge and Lin Y. Muilenburg), 3-14. USA and UK: Taylor & Francis.
- Floro, N. (2011). *Infoline Tips, Tools, and Intelligence for Trainers*. USA: American Society for Training & Development.
- Güçlü, A. (2013). Eğitimde Birinci Öncelik Öğretmen Mi, Teknoloji Mi?. <http://www.milliyet.com.tr/egitimde-birinci-oncelik-ogretmen/gundem/ydetay/1786233/default.htm> adresinden 09.11.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayınları
- Güneş, F. (2010). Öğrencilerde Ekran Okuma ve Ekranik Düşünme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (14), 1-20.
- Güneş, F. (2012a). Eğitimde Zihinsel Bağımsızlık. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 3-21.
- Güneş, F. (2012b). Okuma ve Zihni Yönetme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (18), 1-15.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Hızal, A. (1984). Eğitim Teknolojisi Uygulama Yöntemi: Bilgisayarla Kendi Kendine Öğrenme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 17 (1-2), 389-398.
- Işık, A. D. (2013). Elektronik Kitapların Eğitimde Kullanılabilirliği. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 395-411.
- Jensen, E. (2008). *Brain-Based Learning The New Paradigm of Teaching*. (2. Bs). USA: Corvin Press.
- Karadeniz, Ş. (2006). Öğretim Amaçlı Hiper Metin, Hiper Ortam ve Çoklu Ortamlar için Tasarım İpuçları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 12-33.

- Karasar, Ş (1999). İnternet Ortamında Eğitim. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 18. [145-169].
- OECD. (2005). The Definition and Selection of Key Competencies, Executive Summary. OECD Publishing.
- OECD. (2009). PISA 2009 Assessment Framework Key Competencies in Reading, Mathematics and Science. OECD Publishing.
- Pieri, M. and Diamantini, D. (2009). From E-learning to Mobile Learning: New Opportunities. In Mobile Learning: Transforming the Delivery of Education and Training (Ed. Mohammed Ally), 183-194. Canada: Marguis Book Printing.
- Sawaya, S & Hartman, D. K. (2014). Mobile Learning, What is it?, How Do You Design It?, How Do You Do It Well?. Bilgi Teknolojisinden Beyin Teknolojisine Mobil Öğrenme Çalıştayı Raporu, 17-18 Ekim 2014. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi. <http://mobilogrenme.bartın.edu.tr/files/sonuc.pdf> adresinden 09.11.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Traxler, F. (2007). Defining, Discussing, and Evaluating Mobile Learning. International Review of Research in Open and Distance Learning, 8 (2), 1-12.
- Walker, K. (2006). Introduction: Mapping the Landscape of Mobile Learning. In Big Issues in Mobile Learning (Ed. Mike Sharples), 2-3. England: University of Nottingham.
- Winters, N. (2006). What is mobile learning?. In Big Issues in Mobile Learning (Ed. Mike Sharples), 4-8. UK: University of Nottingham.
- Wishart, J. (2009). Use of Mobile Technology for Teacher Training. In Mobile Learning: Transforming the Delivery of Education and Training (Ed. Mohammed Ally), 265-278. Canada: Marguis Book Printing.

From Mobile Learning to Limitless Learning

SUMMARY

Developed technological tools enable the display of the human brain. These developments have led to an increase in research into the brain and learning and led to the transfer of the results to educational settings. As a result of the studies carried out in this direction, key skills have been determined for future generations. These key skills have also begun to show up in everyday life. One of these key skills is screen reading defined as digital reading.

Developments in technological tools have led to the development of screen reading. The technological tools influence everyday life and they have caused that peoples addicted to the screen in a large part of daily life of peoples and peoples read the screen separation of a great time during the day. One of the biggest reasons for this addiction is the downsizing of technological tools. The technological tools that become portable allow access to information anytime and anywhere they want. This has caused to enter the concept of mobile learning into life.

From the definition of mobile learning, mobile technologies seem to provide limitless learning environments for individuals. It is enough for the individual to be willing and curious. Mobile learning requires technological tools with mobile and wireless connectivity, and has features such as learning support centered learning. In this study, it is explained that contributions of mobile learners to limitless learning are classified as Physical, Cognitive and Social Support.

Physical Support: Mobile devices allow individuals to move between physical spaces. At this point, learners have the opportunity to learn at anytime and anywhere they want. However, this movement is limited by the charging status of the mobile device and the possibility of wireless access. Mobile learning recognizes the learning opportunity to individual from the television, from the phone, from the computer, and many more. Learning is ongoing through mobile learning because peoples interact with these instruments during leisure and rest periods. Thus, the time allocated to learning increases throughout the day.

Cognitive Support: Mobile devices provide a great deal of information access to learners via the internet. Especially it provides access to information when they needed.

Moving, pictures, videos, audio, and links is used in mobile learning. Thus the level of information transmitted in a minute is increased. The links used in mobile learning environments allow the learner to learn the information in a branched structure. When the link is clicked, other information can be accessed and in-depth learning can take place. On many pages accessed for take information in mobile learning, the author's thoughts can be accessed by reading the subject, the opinions of other people interested in this subject can be accessed by reading the comments. This provides interactive reading. At the same time, this provides to criticizing the author's suggestions with different points of view, and evaluation of the correctness of the writings.

Social Support: Social environments can also define the environment in which the learners exist physically, while they exist virtual. The individual can be found in both environments. But in one of the environments the individual is physically present and mentally present in the other. Likewise, in these environments there are other individuals. Individuals can cooperate with other learner.

The nature of limitless learning based on individual characteristics and needs, exist learning independent of location, time and space. It must be provided that necessary environments for enthusiastic individuals to learn in and out of educational environments. The downsizing and providing the mobility of the technological tools have caused the mobile learning to come to agenda. It is thought that mobile learning will support unlimited learning at many different angles thanks to its features such as providing learning opportunities for movement, supporting learning centered learning. In this study, contributions of mobile learners to limitless learning was classified and discussed as physical, cognitive and social support.

